

IT-04-83-Z PT
①14-1/875 Fer
29 March 2005

14/875 Fer
SO

**MEĐUNARODNI KRIVIČNI SUD
ZA BIVŠU JUGOSLAVIJU**

PREDMET BR: IT-04-83-PT

TUŽILAC MEĐUNARODNOG SUDA

PROTIV

RASIMA DELIĆA

OPTUŽNICA

Tužilac Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju, na osnovu svojih ovlaštenja iz člana 18 Statuta Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (u daljnjem tekstu: Statut Međunarodnog suda), optužuje:

RASIMA DELIĆA

za **KRŠENJA ZAKONA I OBIČAJA RATOVANJA**, kako slijedi:

OPTUŽENI

1. **Rasim DELIĆ**, od oca Rašida, rođen je 4. februara 1949. u Čeliću, općina Lopare, Republika Bosna i Hercegovina (u daljnjem tekstu: Bosna i Hercegovina).
2. **Rasim DELIĆ** je bivši aktivni oficir Jugoslovenske narodne armije (u daljnjem tekstu: JNA). Dodatne informacije o profesionalnoj karijeri **Rasima DELIĆA** navode se u Dodatku A.
3. Dana 8. juna 1993., Predsjedništvo Bosne i Hercegovine donijelo je odluku o reorganizaciji Štaba Vrhovne komande Bosne i Hercegovine, kojom je ustanovljen položaj komandanta Glavnog štaba Armije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: ABiH). Istom odlukom **Rasim DELIĆ**

postavljen je za komandanta Glavnog štaba ABiH (zvanog i štab Vrhovne komande) (u daljnjem tekstu: Glavni štab), a za načelnika Glavnog štaba, koji je bio potčinjen **Rasimu DELIĆU**, postavljen je Sefer Halilović.

4. Prema Ustavu Bosne i Hercegovine, u slučaju ratnog stanja, u prošireni sastav Predsjedništva ulazi i načelnik Štaba Teritorijalne odbrane (u daljnjem tekstu: TO) Republike. U slučaju rata ili neposredne ratne opasnosti, Predsjedništvo je bilo ovlašteno da vrši zakonodavnu vlast. U skladu s tim, **Rasim DELIĆ** je, kao komandant Glavnog štaba, postao član Predsjedništva.

OSNOVNE ČINJENICE

5. Događaji koji se navode u ovoj Optužnici desili su se u kontekstu raspada bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (u daljnjem tekstu: SFRJ).
6. Dana 9. januara 1992., samoprogllašena Skupština srpskog naroda u Bosni i Hercegovini osnovala je "Republiku srpskog naroda u Bosni i Hercegovini". Proglašeno je da će se teritorija te republike nalaziti "na područjima srpskih autonomnih regija i oblasti i drugih srpskih etničkih cjelina u Bosni i Hercegovini, uključujući i područja na kojima je srpski narod ostao u manjini zbog genocida koji je nad njim izvršen u Drugom svjetskom ratu" i ona je proglašena dijelom savezne države Jugoslavije.
7. Nakon referenduma o nezavisnosti koji je u Bosni i Hercegovini održan od 29. februara do 1. marta 1992., Evropska zajednica i Sjedinjene Države priznale su 7. aprila 1992. Bosnu i Hercegovinu. Dana 20. juna 1992. predsjednik Izetbegović izdao je naredbu o proglašenju ratnog stanja u RBiH.
8. U ranim jutarnjim satima 7. aprila 1992., samoproglášena Skupština srpskog naroda u Bosni i Hercegovini proglasila je nezavisnost Srpske Republike Bosne i Hercegovine. Približno tog datuma započeo je oružani sukob između snaga Bosne i Hercegovine i Srpske Republike Bosne i Hercegovine. Taj sukob je trajao do zaključenja mira na osnovu Daytonskog mirovnog sporazuma potpisanog u Parizu u decembru 1995.

9. Dana 12. maja 1992., samoproglasaena Skupština srpskog naroda u Bosni i Hercegovini izglasala je odluku o osnivanju Vojske Srpske Republike Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: VRS), kojom su jedinice JNA koje su ostale u Bosni i Hercegovini efektivno stavljene pod komandu VRS.
10. Od maja 1992. pa najmanje do januara 1994., ABiH je učestvovala u oružanom sukobu s Hrvatskim vijećem obrane (u daljnjem tekstu: HVO) i Vojskom Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: HV). Naročito u aprilu 1993. i početkom ljeta 1993., jedinice 3. korpusa ABiH izvršile su niz žestokih napada na HVO, između ostalog, u općinama Bugojno, Busovača, Kakanj, Maglaj, Novi Travnik, Travnik, Vareš, Vitez, Zavidovići, Zenica i Žepče. Operacije ABiH kulminirale su od 7. do 13. juna 1993. masovnim napadom, između ostalog, na općine Kakanj, Travnik i Zenica.
11. Tokom 1995. oružani sukob između ABiH i VRS nastavljen je na raznim frontovima u Bosni i Hercegovini. ABiH i VRS su sprovodile ofanzivna dejstva naročito u općinama Zavidovići, Maglaj, Lukavac i Banovići. Opći vojni cilj ABiH bio je zaposjedanje terena pod kontrolom VRS u Vozući, isturenom dijelu planine Ozren, što bi imalo za posljedicu otvaranje bezbjednog puta i saobraćajnice između Zenice i Tuzle.
12. Inostrani muslimanski borci, koji su sebe nazivali "mudžahedinima" ili "svetim ratnicima", počeli su polovinom 1992. pristizati u Bosnu i Hercegovinu. Mudžahedini, koji su dolazili uglavnom iz islamskih zemalja, bili su spremni voditi "džihad" ili "sveti rat" u Bosni i Hercegovini protiv neprijatelja bosanskih Muslimana.
13. Nakon što je 19. novembra 1992. formirana 7. muslimanska brdska brigada 3. korpusa ABiH, u njezin sastav, kao i u sastav drugih jedinica 3. korpusa ABiH, ušli su i bili joj potčinjeni i mudžahedini. Mudžahedini su učestvovali u borbenim dejstvima jedinica 3. korpusa ABiH, uključujući 7. muslimansku brdsku brigadu, i često predvodili borbene operacije 3. korpusa ABiH.
14. Dana 13. augusta 1993., **Rasim DELIĆ** je naredio da se u zoni odgovornosti 3. korpusa ABiH odmah, a najkasnije do 31. augusta 1993., formira jedinica "El Mudžahid" u čijem sastavu su bili strani dobrovoljci. Nakon što je zvanično formirana, ova jedinica potčinjena je 3. korpusu

ABiH, čiji je komandant naredio da, za konkretna borbena dejstva, ona bude potčinjena jedinicama pod njegovom komandom. Ova jedinica je ostala u sastavu 3. korpusa ABiH do 12. decembra 1995., kada je rasformirana.

15. Sve vrijeme na koje se odnosi ova Optužnica, 306. brdska brigada i 7. muslimanska brdska brigada bile su potčinjene 3. korpusu ABiH, formaciji koja je bila potčinjena optuženom **Rasimu DELIĆU** i koja se nalazila pod njegovom komandom i efektivnom kontrolom. Pored toga, nakon što je 13. augusta 1993. formiran odred "El Mudžahid" pa sve dok nije rasformiran 12. decembra 1995., ta jedinica bila je potčinjena 3. korpusu ABiH, formaciji koja je bila potčinjena optuženom **Rasimu DELIĆU** i nalazila se pod njegovom komandom i efektivnom kontrolom. Konačno, sve vrijeme na koje se odnosi ova Optužnica, 21. divizija, 22. divizija i 25. divizija bile su potčinjene 2. korpusu ABiH, formaciji koja je bila potčinjena optuženom **Rasimu DELIĆU** i nalazila se pod njegovom komandom i efektivnom kontrolom.

INDIVIDUALNA KRIVIČNA ODGOVORNOST

Položaj optuženog/odgovornost nadređenog

16. Kao komandant Glavnog štaba, **Rasim DELIĆ** je bio najviši oficir ABiH, podređen samo Predsjedništvu/predsjedniku Bosne i Hercegovine. Kao takav, imao je opštu nadležnost i odgovornost za funkcionisanje ABiH. Bio je odgovoran za planiranje i rukovođenje svim operacijama ABiH i za praćenje aktivnosti svih potčinjenih oficira i jedinica kako bi osigurao da se njegova naređenja izvršavaju. Komandu i kontrolu vršio je putem Glavnog štaba ABiH i Štaba Vrhovne komande, a tokom 1995. i Generalštaba.
17. Naročito, u svojstvu komandanta Glavnog štaba, **Rasim DELIĆ** je vršio vojnu komandu i kontrolu nad ABiH, koja je djelovala u koordinaciji s paravojnim snagama i dobrovoljačkim jedinicama, redovnim i rezervnim policijskim snagama Ministarstva unutrašnjih poslova prepotčinjenim ABiH, te drugim civilnim organima, uključujući regionalne i općinske krizne štabove.

18. Na osnovu svojih ovlaštenja predviđenih u vojnim propisima i instrukcijama, **Rasim DELIĆ** je kontrolisao aktivnosti Glavnog štaba; donosio odluke za Glavni štab i jedinice koje su mu bile potčinjene; davao zadatke potčinjenima; izdavao zapovijesti, instrukcije i direktive; starao se da se te zapovijesti, instrukcije i direktive izvrše i snosio punu odgovornost za njihovo izvršavanje; pratio vojnu situaciju širom Bosne i Hercegovine; te bio nadležan za ukupno stanje i djelovanje ABiH.

Član 7(3) Statuta Međunarodnog suda

19. **Rasim DELIĆ**, dok je bio na položaju nadređene vlasti, snosi individualnu krivičnu odgovornost za djela i propuste svojih potčinjenih, na osnovu člana 7(3) Statuta Međunarodnog suda. **Rasim DELIĆ**, kao komandant Glavnog štaba, vršio je *de jure* i *de facto* komandu i kontrolu nad snagama ABiH koje su učestvovala u zločinima koji se navode u ovoj Optužnici. **Rasim DELIĆ** je znao ili je bilo razloga da zna da se njegovi potčinjeni spremaju počiniti sve zločine koji se navode u ovoj Optužnici ili da su ih već počinili, a nije preduzeo nužne i razumne mjere da spriječi takva djela ili da kazni njihove počiniocce. Dužnost **Rasima DELIĆA** da kazni uključivala je obavezu da istraži i utvrdi činjenice o zločinima koji se navode u ovoj Optužnici, da zaustavi kažnjivo djelovanje, te da izrekne odgovarajuće kaznene mjere i da o tim zločinima izvijesti nadležne organe. **Rasim DELIĆ** je bio svjestan činjenice da to što ne sprečava ili ne kažnjava potčinjene predstavlja kršenje međunarodnog humanitarnog prava i da će on lično snositi odgovornost za takva kršenja.

OPŠTI NAVODI

20. Sva djela i propusti koji se u ovoj Optužnici navode kao kršenja zakona i običaja ratovanja dogodili su se 8. juna 1993. ili približno tog datuma i od 21. jula 1995. do 31. oktobra 1995. na teritoriji Bosne i Hercegovine.
21. Sve vrijeme na koje se odnosi ova Optužnica na teritoriji Bosne i Hercegovine postojao je oružani sukob.
22. Sve vrijeme na koje se odnosi ova Optužnica **Rasim DELIĆ** je bio dužan da se pridržava zakona i običaja vođenja oružanih sukoba, uključujući Ženevske konvencije iz 1949. i njihove Dopunske protokole. Kao

komandant ABiH, **Rasim DELIĆ** bio je dužan da osigura da vojne jedinice pod njegovom komandom i efektivnom kontrolom poštuju i primjenjuju ove norme međunarodnog prava. Pored toga, **Rasim DELIĆ** je kao nadređeni bio obavezan da pokrene postupak za izricanje pravnih sankcija pojedincima pod svojom komandom i efektivnom kontrolom koji su prekršili međunarodno ratno pravo ili međunarodno humanitarno pravo.

23. **Rasim DELIĆ**, dok je bio na položaju komandanta ABiH, kako je navedeno u prethodnim paragrafima, snosi krivičnu odgovornost za djela svojih potčinjenih, na osnovu člana 7(3) Statuta Međunarodnog suda. Pretpostavljeni je odgovoran za djela svojih potčinjenih ako je znao ili je bilo razloga da zna da se njegovi potčinjeni spremaju počiniti takva djela ili da su ih već počinili, a on nije preduzeo nužne i razumne mjere da spriječi takva djela ili da kazni njihove počinioce.

OPTUŽBE

TAČKA 1: UBISTVO

TAČKA 2: OKRUTNO POSTUPANJE

Maline/Bikoši: juni 1993.

24. Dana 8. juna 1993., kada je **Rasim DELIĆ** stupio na dužnost komandanta Glavnog štaba, jedinice 3. korpusa ABiH, uključujući 306. brdsku brigadu, 7. muslimansku brdsku brigadu i mudžahedine, izvršile su napad na selo Maline u općini Travnik. Nakon predaje HVO, pripadnici vojne policije 306. brdske brigade ABiH zarobili su preko 200 civila, bosanskih Hrvata, i vojnika HVO i naredili im da pješice krenu prema Mehurićima, selu udaljenom nekoliko kilometara od Malina. Dok se ova kolona približavala selu Poljanice, nekoliko stotina metara od Mehurića, jedna grupa od desetak mudžahedina i lokalnih vojnika, bosanskih Muslimana, pristigla je iz pravca Mehurića i naredila koloni da se zaustavi. Oko 35-40 bosanskih Hrvata i vojnika HVO koji su se predali izvedeno je iz kolone, nakon čega im je naređeno da krenu natrag u pravcu Malina.
25. Ubrzo nakon toga, ova grupa naišla je na jednu manju grupu ljudi koji su takođe zarobljeni u Malinama, pa su te dvije grupe zajedno nastavile put prema Malinama. Kada je grupa stigla na raskršnicu koja vodi put sela Bikoši, naređeno im je da skrenu prema tom selu, gdje im je, po dolasku,

Prijevod

naređeno da se postroje. Mudžahedini su zatim neselektivno otvorili vatru na ovu grupu, a neke od onih koji su preživjeli početnu pucjavu likvidirali su pucnjem u glavu. One žrtve čiji je identitet poznat navedene su u Dodatku B ove Optužnice.

26. Najmanje šest osoba je tokom ovog masakra zadobilo teške rane od vatrenog oružja, ali su preživjele, a među njima su Pavo BARAĆ, Marijan BOBAŠ, Berislav MARJANOVIĆ, Zdravko PRANJEŠ, Darko PUŠELJA i Željko PUŠELJA.
27. Optuženi **Rasim DELIĆ** bio je obaviješten o ubistvima i ranjavanjima u Malinama/Bikošima, a ipak nije preduzeo odgovarajuće mjere da kazni počinioce.

Logor Kamenica: žrtve iz Krčevina-Livada, općina Zavidovići

28. U ranim satima 21. jula 1995., jedinica "El Mudžahid" iz sastava 3. korpusa ABiH izvršila je napad na Krčevine u općini Zavidovići. Vojnici VRS zarobljeni su i odvedeni u selo Livade. Dvojicu zarobljenih vojnika VRS, Momira MITROVIĆA i Predraga KNEŽEVIĆA, pripadnici ABiH su ubili i odrubili im glave. Zarobljenike u Livadama su svakodnevno tukli, a 23. jula 1995. odveli su ih u logor Kamenica.
29. Logor Kamenica nalazio se u dolini rijeke Gostovići, oko 10 kilometara južno od Zavidovića. U krugu tog logora nalazila se zgrada koja je 1995. korištena kao objekat u kom su držani zarobljeni pripadnici VRS. Ovim zarobljeničkim objektom upravljali su vojnici ABiH iz "El Mudžahida".
30. Dana 24. jula 1995., jednom zarobljenom pripadniku VRS po imenu Gojko VUJIĆIĆ odrubili su glavu i primorali sve druge zarobljenike u logoru Kamenica da tu odsječenu glavu poljube, nakon čega su je okačili o jednu kuku na zidu prostorije u kojoj su držani zarobljenici.
31. Zarobljenike VRS koji su držani u logoru Kamenica mučili su i tukli; neki od njih su bili podvrgavani elektro-šokovima, dok su drugima nanošeni strašni bolovi tako što su im na noge stavljana gumena crijeva pod visokim pritiskom.

Prijevod

32. Dana 23. ili 24. augusta 1995. ili približno tih datuma, ovu grupu vojnika VRS prebacili su iz Krčevina u KP dom u Zenici (zatvor).
33. Optuženi **Rasim DELIĆ** bio je obaviješten o tome da su vojnici ABiH iz jedinice "El Mudžahid" imali sklonosti ka vršenju krivičnih djela, naročito zločina nad zarobljenim neprijateljskim borcima i civilima, i da je jedinica "El Mudžahid" djelovala u logoru Kamenica. Međutim, optuženi **Rasim DELIĆ** nije preduzeo odgovarajuće mjere da spriječi gorenavedena krivična djela koja su počinjena u logoru.

Logor Kamenica: žrtve iz Vozuće, općina Zavidovići

34. Dana 10. septembra 1995., nakon kombinovanog napada koji je odobrio Štab Vrhovne komande, a pod komandom 2. i 3. korpusa ABiH, jedinice i dijelovi jedinica 21. divizije, 22. divizije i 25. divizije 2. korpusa, te jedinice i dijelovi jedinica 35. divizije i 37. divizije 3. korpusa izvele su vojnu operaciju protiv snaga VRS koje su branile Vozuću, na isturenom dijelu planine Ozren, i probile linije koje je držao VRS, nakon čega je ABiH zaposjela teritoriju koju je prije toga držao VRS.
35. Dana 11. septembra 1995., oko 60 vojnika VRS zarobljeno je zajedno s civilima koji su ostali nakon zauzimanja Vozuće, uključujući tri ženske osobe. Zarobljena grupa je nakratko odvedena u Kesten, općina Zavidovići, a nakon toga prebačena u logor Kamenicu.
36. Izuzev navedene tri osobe ženskog pola, svi od približno 60 vojnika VRS koji su zarobljeni u Vozući i nakon toga odvedeni u Kesten a zatim u Kamenicu, nestali su i prepostavlja se da više nisu među živima. One žrtve čiji je identitet poznat navedene su u Dodatku C ove Optužnice.
37. Kada je Vozuća 10. septembra 1995. pala u ruke ABiH, drugi vojnici VRS pobjegli su u šumu pokušavajući da se probiju prema Doboju, području koje su kontrolisali bosanski Srbi. Grupa od 10 vojnika VRS tamarala je 7-8 dana kroz šumu, a onda su odlučili da se predaju snagama ABiH zbog fizičke iscrpljenosti i nemogućnosti da se vrate na teritoriju pod kontrolom bosanskih Srba. Nakon što se kod Zavidovića predala snagama ABiH, ova grupa je najprije odvedena u lokalni štab ABiH, a odatle je prebačena u logor Kamenica.

38. Ova grupa se po dolasku u logor Kamenica priključila drugim zarobljenim pripadnicima VRS. Deset zarobljenih pripadnika VRS iz ove grupe surovo su tukli sve vrijeme boravka u logoru Kamenica, odnosno oko dvanaest dana. Dok je ova grupa od deset vojnika VRS držana u logoru Kamenica, u logor je doveden i zatočen Nenad JOVIĆ, bosanski Srbin starijih godina. Tukli su ga, svukli mu odjeću i dali mu da pije vodu pomiješanu s benzinom; nakon nekoliko dana, on je preminuo u logoru.
39. Dana 29. septembra 1995. ova grupa od deset zarobljenih pripadnika VRS prebačena je u KP dom u Zenici.
40. Optuženi **Rasim DELIĆ** bio je obaviješten o tome da su vojnici ABiH iz jedinice "El Mudžahid" imali sklonosti ka vršenju krivičnih djela, naročito zločina nad zarobljenim neprijateljskim borcima i civilima, i da je jedinica "El Mudžahid" djelovala u logoru Kamenica. Međutim, optuženi **Rasim DELIĆ** nije preduzeo odgovarajuće mjere da spriječi gorenavedena krivična djela koja su počinjena u logoru.

Svim gorenavedenim propustima **Rasim DELIĆ** je počinio:

Tačka 1: UBISTVO, KRŠENJE ZAKONA I OBIČAJA RATOVANJA, kažnjivo po članovima 3 i 7(3) Statuta Međunarodnog suda i sankcionisano članom 3(1)(a) Ženevskih konvencija.

Tačka 2: OKRUTNO POSTUPANJE, KRŠENJE ZAKONA I OBIČAJA RATOVANJA, kažnjivo po članovima 3 i 7(3) Statuta Međunarodnog suda i sankcionisano članom 3(1)(a) Ženevskih konvencija.

TAČKA 3: SILOVANJE
TAČKA 4: OKRUTNO POSTUPANJE

Logor Kamenica: silovanje i okrutno postupanje kojem su bile izložene tri žene iz Vozuće, općina Zavidovići

41. Tri žene, DRW 1, DRW2 i DRW3 zarobljene su tokom napada na Vozuću i 11. septembra 1995. odvedene u logor Kamenica. Ove žene, koje su držane odvojeno od muških zarobljenika, tukli su i šutirali, udarali

Prijevod

- metalnim polugama i kundacima od pušaka i podvrgavali seksualnom zlostavljanju, uključujući silovanje.
42. Dotične tri žene boravile su u logoru Kamenica dvije noći, a zatim su prebačene u Zenicu, gdje su držane do 15. novembra 1995., kada su puštene na slobodu.
43. Optuženi **Rasim DELIĆ** bio je obaviješten o tome da su vojnici ABiH iz jedinice "El Mudžahid" imali sklonost ka vršenju krivičnih djela, naročito zločina nad zarobljenim civilima, i da je jedinica "El Mudžahid" djelovala u logoru Kamenica. Međutim, **Rasim DELIĆ** nije preduzeo odgovarajuće mjere da spriječi gorenavedena krivična djela koja su počinjena u logoru.

Gorenavedenim propustima **Rasim DELIĆ** je počinio:

Tačka 3: SILOVANJE, KRŠENJE ZAKONA I OBIČAJA RATOVANJA, kažnjivo po članovima 3 i 7(3) Statuta Međunarodnog suda.

Tačka 4: OKRUTNO POSTUPANJE, KRŠENJE ZAKONA I OBIČAJA RATOVANJA, kažnjivo po članovima 3 i 7(3) Statuta Međunarodnog suda i sankcionisano članom 3(1)(a) Ženevskih konvencija.

/potpis na originalu/

Carla Del Ponte,
tužilac

[pečat Tužilaštva MKSJ]

Dana 17. marta 2005.
U Haagu,
Nizozemska

24/03/2005
B

Dodatak A:
Osnovni podaci o Rasimu DELIĆU

1. **Rasim DELIĆ** studirao je na Vojnoj akademiji kopnene vojske od 1. oktobra 1967. do 31. jula 1971., kada je stupio na službu u JNA. Sedamdesetih godina, **Rasim DELIĆ** je bio na dužnostima u različitim artiljerijskim jedinicama JNA. Od 15. oktobra 1980. do 20. septembra 1984. bio je komandant jednog artiljerijskog bataljona. Od 21. septembra 1984. do 27. augusta 1985. bio je načelnik štaba i zamjenik komandanta združenog artiljerijskog puka. Od 28. augusta 1985. do 31. augusta 1988. i od 1. augusta 1989. do 15. jula 1990. bio je komandant združenog artiljerijskog puka. Od 16. jula 1990. do 13. aprila 1992. **Rasim DELIĆ** je bio pomoćnik načelnika odjeljenja za operativne poslove i obuku u komandi 4. korpusa JNA u Sarajevu. Dana 22. decembra 1987. unaprijeđen je u čin potpukovnika. Od 1. septembra 1988. do 31. jula 1989. pohađao je Komandno-štabnu školu. **Rasim DELIĆ** je 13. aprila 1992. podnio službeni zahtjev da napusti službu u JNA.
2. Ubrzo nakon 13. aprila 1992. **Rasim DELIĆ** je imenovan za načelnika organa za obuku i operativne poslove TO Bosne i Hercegovine. Dana 16. aprila 1992., **Rasimu DELIĆU** je naređeno da napusti Sarajevo, a 19. aprila 1992. stigao je u Visoko, gdje je s grupom oficira TO radio na formiranju jedinica TO u srednjoj Bosni. Na kraju je formirana taktička grupa Visoko na čijem je čelu bio **Rasim DELIĆ**. Dvanaestog maja 1992., **Rasim DELIĆ** je već bio član Glavnog štaba TO, a od tog dana je bio i službeno zadužen za organizovanje i komandovanje oružanim borbenim aktivnostima na teritoriji općina Fojnica, Kreševo, Kiseljak, Visoko, Ilijaš, Vogošća, Breza, Vareš i Olovo.
3. Dana 20. maja 1992., snage TO postale su ABiH, a 17. oktobra 1992., Sefer Halilović, tadašnji načelnik Glavnog štaba, izdao je naredbu o postavljanju **Rasima DELIĆA** za vršioca dužnosti načelnika odjeljenja za operativno planiranje i obuku ABiH, koje se nalazilo u sastavu Glavnog štaba.
4. Dana 27. aprila 1993., Sefer Halilović je imenovao članove Zajedničke komande ABiH i HVO, uključujući **Rasima DELIĆA**, Mustafu Hajrulahovića, Stjepana Šibera i Vehbiju

Karića, koji su predstavljali ABiH. Zajednička komanda je efektivno raspuštena 9. juna 1993.

5. U junu 1993., **Rasim DELIĆ** je, uz Aliju Izetbegovića i Ejupa Ganića, bio jedan od članova Predsjedništva koji je bojkotovao mirovne pregovore u Ženevi.
6. Dana 29. februara 2000., predsjedavajući Predsjedništva Bosne i Hercegovine Alija Izetbegović objavio je da Rasim Delić napušta dužnost zapovjednika Zajedničke komande Vojske Federacije Bosne i Hercegovine i odlazi u penziju. Zvanično je penzionisan 1. septembra 2000.

DODATAK B:

Žrtve za koje se zna da su ubijene 8. juna 1993. tokom masakra u
Malinama/Bikošima:

Anto BALTA
Ivo BALTA
Jozo BALTA
Luka BALTA
Nikica BALTA
Bojan BARAĆ
Davor BARAĆ
Goran BOBAŠ
Niko BOBAŠ
Slavko BOBAŠ
Srećo BOBAŠ
Pero BOBAŠ-PUPIĆ
Dalibor JANKOVIĆ
Stipo JANKOVIĆ
Slavko KRAMAR
Anto MATIĆ
Tihomir PEŠA
Ana PRANJEŠ
Ljubomir PUŠELJA
Predrag PUŠELJA
Jakov TAVIĆ
Mijo TAVIĆ
Stipo TAVIĆ
Ivo VOLIĆ

DODATAK C:

Poznate žrtve u logoru Kamenica među srpskim vojnicima koji su se 11. septembra 1995. predali u Vožuću i njenoj okolini

Radomir BLAGOJEVIĆ
Čedo DABIĆ
Drago DIMŠIĆ
Mitar JOVIĆ
Miroslav KNEŽEVIĆ
Marko MARIĆ
Mirko MATIČIĆ
Miodrag MATIČIĆ
Dragan PEJIĆ
Miloš PEJIĆ
Milovan SAVIĆ
Slađan RAVLOVIĆ
Savo TODORVIĆ
Žvinko TODORVIĆ